

**MULJEID EILSELT
ESIETENDUSELT**

Esimene mulje esietendusest — selles on alati midagi kaootilist, rohkem subjektiivset kui objektiivset, rohkem andumist lavaltoimuvale kui selle analüütilist omandamist. Aga me «patustame» sellega ainult siis, kui kohtume tõelise kunstiga, emotsionaalselt erutava, mõtelt huvitava, temperamentidilt noore ja värske kunstiga.

M. de Falla balleti «Suur võlur — armastus» (lavastaja Mai Murdmaa) ja M. Raveli koomilise ooperi «Hispaania tund» (lavastaja Udo Väljaots)

Oh m 263, 5. nov 1964a.
SIIRALT, NOORUSLIKULT, TEMPERAMENTSelt

eilne esietendus RAT «Estonias» oli temperamentne, noor ja värske (kompliment, kahjuks, nii tihti asjatult trafaretseks kulutatud). Ja kuidas oleks võinud see olla teisiti, kui kaheksakümmend minutit valitses lava armastus. Ta on selle etenduse peategelaseks. Sellepärast need kaks oma žanrilt ja väljendusvahenditelt nii erinevat teost ei osutunud sellel õhtul juhuslikeks naabriteks. Nad moodustasid õnneliku terviku sugugi mitte ainult sellepärast, et mõlema tegevus toimub Hispaanias. Tervikut rõhutas ka kontrastsus, millega käsitle-

takse seda tundet mõlemas teoses.

Erinevalt armastavad ja erinevalt suhtuvad oma tundesse selle etenduse kaks kangelannat — Candelas (Ülle Ulla «Suur võlur — armastus») ja Concepcion (Veera Nelus «Hispaania tund»). Esimesele oli ta traagilisem, teisele — määratult kergem, kuid mõlemile oli ta selleks ilmingimatuses, milleta pole mõeldav elu täiuslikkuse tunne.

Candelast segab jäägitult andumast teda haaranud tundele kunagi läbielatud armastus, mille kiurbed sadestust ta oma hinges kannab. 20-minuti-

lises balleti miniatuuris kandub meie silme eest mõõda draama, milles on materjali viieks vaatuseks, tema kõige varjatumates tundeliikumistes ja niuanssideas. Ülle Ulla kunstnikuisikus on tegemist tõelise tragöödiapäitlejaga balletilaval. Ta valdab harukordset annet avada igas liigutuses selle peaaegu sõnaliselt konkreetselt tähendust. See ei tähenda, et ta on draama näitleja balletis. Sest samal ajal on otse füüsiliselt tunda, et sõnadest oleks talle vähe. Ta räägib kogu oma olemusega, see on unikaalne plastiline kõneorgan. Candelase

osa ei avanud uut külge Ü. Ulla andes, kuid sügavdas määratult selle ande mõistmist. Tundub, et balleti inimese sisemaailma, keda veetleb inimtunnete psühholoogiline analüüs, on leidnud Ü. Ullas säärase õnneliku liitlase, kellega võib julgelt «luurele minna».

Veera Nelus Concepcionil («Hispaania tund») on tung armastuse järele nii suur, et siin pole enam erilisi võimalusi vahendeid valida. Arusaadav,

kui elatakse kõrvuti nii mugava ja tihti magusalt haigutava mehega, nagu seda on kellameister Torquemada (V. Gurjev). Ta põleb kannatamatusest, kui püüab «õhutada tegudele» Conzalvet (I. Kuusk), kelle vaimustatud poeedi hing suudluste asemel looks neist parema meelega värsse ja ta on käega löövalt nõus ka vähesega, kui punapäine ja kõhukas pankur Don Gomez (T. Maiste) püüab pakkuda talle oma närbunud tundeid. Selles bokkatsioliikus situatsioonis võidutseb loomulik tunne õnnelikus kohtumises muulajaja Ramiroga (I. Orav). See elurõõmus ja hoogsalt arenev retsitatiivne

ooper on olnud lavastajale U. Väljaotsale võimaluseks teha hetkelisi, kuid müllusööbivaid karaktervisandeid. Ning meeldib on see, et põrmugi ignoreerimata situatsioonikoomikat, valitseb ka siin lava inimene, näidatud headsüdamlikult ironilise muigega.

Esimene mulje... muidugi jääb siin palju silma vahele, palju jääb ütlemata. Kuid peamise ütlesid vaatajad. Nende üksmeelses aplausitlõuvas oli suure kollektiivi kirglikku ja nooruslikult temperamentse töö tunnustus.

VELLO KÖLLU

STSEEN OOPERIST «HISPAANIA TUND». TEO MAISTE — DON GOMEZ JA VIKTOR GURJEV — TORQUEMADA.